

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

OVERZICHT VAN DE JONGSTE VLAAMSE RECHTSLITERATUUR

Wanneer wij bij het herverschijnen van het Rechtskundig Weekblad na de bevrijding, in het eerste nummer van de jaargang 1946-1947, een overzicht gaven van de Vlaamse rechtsliteratuur sedert 10 Mei 1940, stelden wij met genoeg vast dat tijdens de oorlogsjaren de Vlaamse juristen niet werkloos waren gebleven en dat gedurende deze jaren van nijpende nood en morele ontreddeering enkele voortreffelijke werken op het gebied der Vlaamse rechtswetenschap waren verschenen.

Het was onze hoop dat dadelijk na de bevrijding er een geweldige opleving van het Vlaams wetenschappelijk werk zou kunnen vastgesteld worden en dat zowel de herwonnen vrijheid als de menigvuldigheid der juridische vraagstukken, welke zich na de bevrijding hebben gesteld, aanleiding zouden zijn tot het verschijnen van talrijke wetenschappelijke rechtskundige geschriften.

Het moet ons van het hart dat deze hoop niet in vervulling is gegaan en wanneer wij een overzicht maken van hetgeen sedertdien op juridisch wetenschappelijk gebied in Vlaams-België is verschenen, dient de oogst eerder mager genoemd te worden.

Voorzeker zijn er voortreffelijke werken van de pers gekomen en wordt er hardnekkig aan de opbouw ener Vlaamse rechtsliteratuur gewerkt, doch het dient vastgesteld te worden dat er over de Vlaamse rechtswereld als een soort loomheid hangt die zich in de wetenschappelijke productie terdege doet gevoelen.

Van de frisse levenskracht, die sedert 1935 zozeer bij de Vlaamse juristen aanwezig was, is er in de laatste tijd niet zoveel meer gebleken. De Vlaamse conferenties en pleitgenootschappen der balies leiden een vegeterend leven, hebben weinig of geen contact en vervreemden onder elkaar; de Bond der Vlaamse Rechtsgeleerden laat sedert jaren niet meer van zich horen; de rechtskundige congressen, die steeds een zweeps slag waren voor de Vlaamse

juridische werking, werden sedert jaren niet meer gehouden; vele werken van onze Vlaamse hoogleraren worden in de Franse taal uitgegeven en er is onbetwistbaar een stilstand in de vlucht, welke de Vlaamse juridische wetenschap enkele jaren geleden had genomen.

Velerlei omstandigheden kunnen dit verschijnsel verklaren. De gruwelijke bezettingsjaren met al het wee dat ze na zich hebben gesleept, drukken nog loodzwaar op de Vlaamse geest; veel Vlaamse kracht ging tijdens en na de bezettingsjaren verloren; de onzekerheid van de tijd en de angst voor de toekomst doen zich op intense wijze gevoelen; de overstelpende druk van de praktijk is niet bevorderlijk voor het wetenschappelijk werk.

Nochtans, in Nederland bestaan dezelfde oorzaken en toch zijn de gevolgen er anders, want zelden zagen wij bij onze noorderburen een intenser wetenschappelijk leven en werden er in Nederland meer wetenschappelijke juridische werken gepubliceerd dan sedert de bevrijdingsperiode.

Wat in Nederland kan moet ook mogelijk zijn in Vlaams-België, doch daarvoor is er een prikkel nodig die de geest van de vooroorlogse jaren zal doen herleven.

Er is vooral nodig een hervorming van ons hoger onderwijs, dat al te zeer uitsluitend afgestemd is op de praktijk en waarin op juridisch gebied het zuiver wetenschappelijk onderzoek al te weinig tot zijn recht komt. Een reusachtige verbetering zou bestaan in de invoering van het verplicht proefschrift ter verkrijging van de dokterstitel in de rechten, zoals dit in Nederland het geval is. Zulks zou de jonge juristen de weg wijzen naar het wetenschappelijk werk.

Het Rechtskundig Weekblad hoopt het zijne te kunnen bijdragen om de loomheid, waarvan wij hierboven spraken, af te schudden.

* * *

Deze pessimistische beschouwingen mogen echter niet doen veronderstellen dat er in het algemeen minder belangstelling is voor het Vlaams rechtskundig leven dan in de vooroorlogse periode. Het bewijs van het tegenovergestelde blijkt uit het feit dat van zovele werkinstrumenten, die onmisbaar zijn voor de rechtsbedeling, in onze Vlaamse provinciën, op korte tijd talrijke uitgaven noodzakelijk bleken.

Ik denk hier op de eerste plaats aan de uitgave van Nederlandse wetteksten, o.a. de uitstekende « Belgische Strafwetten » en het « Burgerlijk Wetboek » door Simon en De Beus, waarvan in korte tijd respectievelijk een 5e en een 3e uitgave het licht zagen. Is het ook niet betekenisvol dat van de boeken van Prof. Kluyskens over het Belgisch Burgerlijk Recht reeds meerdere herdrukken noodzakelijk bleken, dat namelijk zijn boek over « De Verbintenissen » onlangs reeds een 5e druk beleefde en dat van het bekende werk van wijlen K. Brants over « Het Gemeenterecht », zoals het bewerkt en verjongd werd door C. Keteleer en G. De Ridder, ook reeds een 5e uitgave van de pers kwam.

Er werden ons echter in de laatste maanden een paar nieuwe werkinstrumenten aan de hand gedaan, waarvan wij onvoorwaardelijk de lof dienen te spreken.

In de eerste plaats het zeer belangrijk « Administratief Frans-Nederlands Woordenboek », samengesteld door de heer J. M. Steensels. Wij bezaten reeds menigvuldige woordenboeken op juridisch gebied, waaronder het bekend dictionnaire van Prof. Bellefroid het oudste is en voorzeker het meest gebruikte is gebleven. Dit klassiek werk is door meerdere andere opgevolgd geworden, waaronder wij vernoemen het « Vlaams-Frans Rechtskundig Woordenboek » van Jules Brassine, het « Dictionnaire juridique et administratif français-néerlandais » van Ketelaers en Van Grieken; het monumentaal verklarend woordenboek van de rechtstermen « Ons recht in ons taalgebouw » van R. Schryvers.

In deze impressionante reeks neemt het onlangs verschenen boek van de heer Steensels een eervolle plaats in. Het geeft de vertaling van de Franse rechtstermen in een onberispelijk Nederlands met een overvloed van detailstudie en mag meer dan zijn voorgangers aanspraak maken op volstrekte volledigheid. Vooral de administratieve terminologie is in dit werk uitvoerig bestudeerd en de vaktaal, zoals die in Nederland wordt gebruikt, komt in dit woordenboek volledig tot haar recht. Een alfabetisch register van Nederlandse vaktermen en uitdrukkingen volledigt het werk en maakt het tot een onmisbaar instrument voor de Vlaamse juristen en ambtenaren.

Met grote vreugde hebben wij ook de verschijning kunnen begroeten van het merkwaardig « Formulierboek voor Notarissen », dat uitgegeven werd door de Professoren Van Houtte en Rens, een werk waaraan de Vlaamse notariële praktijk sedert jaren een dringende behoefte had. De betreurde professor J. Van de Vorst, de grootmeester van het fiscaal en notarieel recht in ons land, wees er in zijn inleiding tot dit werk zo terecht op hoe een paar vroeger verschenen formulierboeken volledig ver-

ouderd waren, niet meer bruikbaar voor de praktijk en vooral niet aangepast aan de terminologie die was aangenomen geworden door de commissie voor de officiële vertaling onzer wetboeken.

Het formulierboek van Van Houtte en Rens is uitgegroeid tot een lijvig werk van meer dan 800 bladzijden. Het bevat 532 formulieren en het laat de gewettigde hoop toe dat in de toekomst de notariële akten, waarvan in het verleden de verouderde en onduidelijke terminologie aanleiding geweest is tot zovele processen, zullen worden opgesteld in een klare en duidelijke juridische taal en in een onberispelijk Nederlands.

Om deze beide zo onmisbare werkinstrumenten zijn de Vlaamse juristen de auteurs oprechte dank verschuldigd.

* * *

Verschillende commentaren van belangrijke wetten hebben ook het licht gezien.

De belangrijke wet op de oorlogsschade gaf aanleiding tot een uitgebreide en voortreffelijke studie van de hand van Prof. J. Van Houtte, met de medewerking van de heren Masoin en Pierre Ronse, « De herstelling van de oorlogsschade aan private goederen ». Dit boek heeft een belangrijke juridische waarde. Het draagt de stempel van de klaarheid en zakelijkheid die zozeer Prof. J. Van Houtte eigen zijn. Het onderzoekt grondig de vele juridische vraagstukken, die zich in verband met de vergoeding der oorlogsschade stellen en het is niet enkel een werk dat onmisbaar is voor de praktijk, doch tevens een boek waarin de juristen met genoegen heldere verduidelijking van complexe en netelige juridische vraagstukken zullen vinden.

Mr. R. Geysen publiceerde een werk op het gebied van het arbeidsrecht, « De contracten der arbeiders, bedienden, werklieden, schippers, zeelieden en het arbeidsgerecht », dat vooral verdienstelijk is door de reusachtige som rechtspraak welke er in verwerkt wordt. Naast elke wetsbepaling vinden wij zeer uitvoerige uittreksels uit alle auteurs, die de besproken punten hebben behandeld en een haast volledige groepering van heel de rechtspraak welke gedurende de 25 laatste jaren op dit gebied aan de dag kwam.

Het is een boek dat vooral bedoeld is voor de praktijk, maar dat toch juist door zijn overzichtelijke samenvatting van doctrine en rechtspraak een heldere evolutie schetst van het in deze tijd zo belangrijke arbeidsrecht in ons land.

Laten wij hier nog vermelden de voortreffelijke Nederlandse bewerking door de heer Jos. Uyttenhoven van het uitstekend « Commentaar op het wetboek der successierechten » van de hand van Maurice Donnay, een uitgebreide studie over dit belangrijke nieuwe wetboek, waarin het onderwerp volledig wordt uitgeput, dat richtinggevend zal zijn voor de administratieve praktijk en de rechtspraak en waarbij wij ons ten zeerste verheugen dat een Nederlandse bewerking ten dienste staat van de Vlaamse juristen.

Op fiscaal gebied deed de heer Ch. Ceulemans ook een voortreffelijk « Beknopt handboek der met het zegel gelijkgestelde taxes » verschijnen.

* * *

De serie der handleidingen over het Belgisch recht bestemd voor het universitair onderwijs, is in de laatste maanden aangevuld geworden met twee leerboeken van blijvende waarde; eerst en vooral het « Strafrecht » van Prof. Fernand Collin, waarvan wij in een vorige bibliografische kroniek al de verdiensten in het licht stelden, en tevens de « Inleiding tot het verzekeringsrecht » van Prof. R. Van deputte, dat een meesterstukje kan genoemd worden van bondige klaarheid en waardoor de studenten in het juridisch mechanisme van het verzekeringsrecht worden ingeleid op een zo synthetische en tevens toch zo grondige wijze, dat dit werkje om zijn didactische waarde niet genoeg kan geprezen worden. Enkel een reusachtige kennis van het uitgestrekt domein dat door het verzekeringsrecht wordt bestreken laat de auteur toe zo tot het uiterste te vereenvoudigen zonder iets essentieels te verwaarlozen en de juridische begrippen met rustige zekerheid in een zo schril licht te plaatsen.

* * *

Naast al deze werken in nauw verband met de praktijk of met het onderwijs verschenen er enkele van meer zuiver theoretische aard.

Wij mogen hierbij niet vergeten de brochure te vermelden van Prof. Bellefroid, deze veteraan der Vlaamse rechtswetenschap, « Beschouwingen over rechtsbeginselen », uitgegeven door de Kon. Vlaamse Academie voor Wetenschap, waarin hij op originele wijze, tegen de mening van Prof. Scholten en andere grote juristen in, zijn visie uiteenzet omtrent de rechtsbeginselen, als zijnde de neerslag van het positieve recht, door inductie uit de stellige rechtsregel gewonnen. Een origineel geschrift dat veel te denken geeft en aanspoort tot diepe bezinning over de laatste gronden van het recht.

Van de hand van Mr. Maurits Langhor verscheen een tractaat over « Het huwelijk naar kanoniek recht », ingeleid met een voorwoord door de zo betreunde Prof. M. A. Van Hove, een zeer speciale stof die nochtans van aard is in de Vlaamse provinciën zeer vele juristen belang in te boezemen.

Na een met grondige kennis uitgewerkte uiteenzetting van de bepalingen van het kanoniek recht, verwijst de auteur voortdurend naar de verhouding van dit recht tot het Burgerlijk Wetboek in België, Nederland en Belgisch-Congo.

Het is volkomen terecht dat in de inleiding de grote kanonist, die Prof. Van Hove was, de bijzondere waarde van dit werk doet uitschijnen en het zal voorzeker ook in Nederland niet onopgemerkt blijven.

De zeer actieve Mr. Van Lennep publiceerde in de laatste maanden verschillende boeken, alle over hetzelfde onderwerp, de arbitrage, waarvan hij sedert jaren een grondige studie heeft gemaakt. Achtereenvolgens verschenen van zijn hand een « Handleiding voor het scheidsgerecht in Frans-Belgisch Recht », een « Prastische gids voor arbiters », een uiterst belangrijk werk over de « Georganiseerde arbitrage », een « Ontwerp van internationale regeling van het scheidsgerecht binnen het kader van de Frans-Belgisch-Nederlandse wetgevin-

gen » en eindelijk een studie over « De arbitrage in het vergelijkend recht ».

Al deze werken vormen een rijke oogst van ononderbroken arbeid op dit bijzonder gebied met een uiterst lofwaardige belangstelling voor het vergelijkend recht in de breedste zin.

In een tijd zoals deze waarin meer en meer gezocht wordt naar internationale regeling van juridische problemen, dient de poging die Mr. Van Lennep doet om uit de menigvuldigheid der wetgevingen eenheid te brengen in het recht der arbitrale rechtspraak bijzonder verdienstelijk genoemd te worden.

Het werk van rechter Van Bogaert over het « Rechtsmisbruik in het volkenrecht » werd in een onzer nummers van de vorige jaargang uitvoerig besproken. Waar de Vlaamse rechtsliteratuur bijzonder arm is aan werken in verband met het internationaal recht, hebben wij met genoegen de belangrijke poging begroet die door de heer Van Bogaert werd gedaan om ons een Nederlands werk over een zo actueel vraagstuk uit deze rechtssfeer te bezorgen.

Vermelden wij hier nog een korte studie van Prof. Frans De Vischere over « Het stelsel der economische reglementering en zijn plaats in het raam onzer parlementaire en publiekrechtelijke instellingen ». Het chaos dat zich in de praktijk op dit gebied in de laatste jaren voordeed is door de auteur herleid geworden tot een eenvoudig en overzichtelijk systeem, dat niet alleen de juristen, maar ook diegenen die belang stellen in de economie, een duidelijke leidraad zal zijn.

Eindelijk wijzen wij met bijzonder genoegen op het belangrijk boek dat gepubliceerd werd door Prof. Ameryckx, der Universiteit te Gent, over « Het Rekenhof in België ». Deze stof was in ons land nog nooit in het Nederlands behandeld geworden en voor het eerst hebben wij thans in onze eigen taal een synthetische monografie over de inrichting en de werkzaamheid van deze zo belangrijke instelling, die controle uitoefent over onze publieke financiën en tevens fungeert als rechtsmacht over de publieke rekenplichtigen. Het werk is ingedeeld in drie delen, waarin achtereenvolgens de inrichting van het Hof, de uitoefening van de controle en de taak van het Hof als rechtsmacht worden ontleed, aan de hand van een volledige documentatie betreffende rechtsleer en rechtspraak op dit stuk.

In zijn conclusiën geeft de auteur een gewettigde critiek op sommige opvattingen en werkmethodes die thans gelden in het Rekenhof en geeft hij zeer doordachte aanwijzingen in verband met de wenselijke toekomstige hervormingen.

Een ereplaats in de Vlaamse wetenschappelijke geschriften, die onlangs werden gepubliceerd, verdient voorzeker het merkwaardig boek van Dr. L. Th. Maes, « Vijf eeuwen stedelijk strafrecht ». Deze « bijdrage tot de recht- en cultuurgeschiedenis der Nederlanden » is de vrucht van jarenlange studie op originele archiefstukken en zij vormt een aanwinst van uitzonderlijke waarde voor onze rechtsgeschiedenis, een domein tot nog toe in de Vlaamse rechtsliteratuur zo zeer verwaarloosd is geworden.

Het is een werk van blijvende betekenis dat ook in Noord-Nederland en in de vreemde ten zeerste de aandacht heeft getrokken en dat de jonge geleerde, die er de auteur van is, dadelijk heeft gerangschikt tussen de allerbeste en meest belovende beoefenaars van deze tak der wetenschap.

* * *

Om ons overzicht volledig te maken is het geboden nog even te wijzen op de werkzaamheden van de « Commissie voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland », die aanleiding waren tot het verschijnen van belangrijke preadviezen in de Nederlandse taal van de hand van Prof. E. Van Dievoet, L. Fredericq, F. De Vischere, L. Cornil en J. Rubbrecht, praeadviezen die destijds ook in het Rechtskundig Weekblad werden besproken en tot de publicatie van het merkwaardig eerste jaarboek dezer vereniging, dat in 1947 werd uitgegeven.

In verband met dezelfde doelstelling, de eenmaking van het recht in Nederland en België, waren wij zo gelukkig in de « Vlaamse Rechtskundige Bibliotheek », uitgegeven door het Rechtskundig Weekblad, werken te publiceren van de hand van vooraanstaande Nederlandse juristen, zoals Prof. Dorhout Mees, Prof. Adriani en Mr. Van der Grinten, aangaande de vergelijkende studie van het verzekingsrecht, het belastingrecht en het handelsrecht in de beide landen. Deze publicaties zullen in zeer belangrijke mate ook in ons land de studie van beide rechtstelsels bevorderen en deze samenwer-

king tussen Belgische en Nederlandse juristen laat voor de toekomst de beste resultaten verwachten.

* * *

Bij het overlopen van dit overzicht kan men zich afvragen of er wel aanleiding bestond tot de pessimistische beschouwingen waarmede dit artikel wordt ingeleid. Voortreffelijk werk is er stellig geleverd geworden, doch wanneer deze Vlaamse oogst wordt vergeleken met hetgeen in de vreemde werd gepubliceerd, is er zonder twijfel, afgezien van het degelijk karakter van meerdere der werken die wij hierboven aanhaalden, in het algemeen een achterstand vast te stellen die de Vlaamse juristen in de toekomst zullen moeten inlopen.

Nog al te veel Vlaamse juristen publiceren hun wetenschappelijk werk in het Frans met de begrijpelijke bedoeling daardoor gelezen te worden door een breder publiek. Het is juist op dit punt dat de samenwerking tussen Nederland en België op juridisch gebied voor de Vlaamse rechtsliteratuur van zulke overwegende betekenis wordt. Tot nog toe was er in Nederland weinig of geen belangstelling voor Vlaams juridisch werk. Dit begint echter stilaan te veranderen en wanneer onze Vlaamse juristen de zekerheid zullen hebben voor hun wetenschappelijk werk belangstelling te vinden niet alleen in de Vlaamse rechtswereld, maar op het brede veld der Noord-Nederlandse juridische wetenschap, zal zulks voor hen een flinke spoorslag zijn om hen er toe aan te zetten in eigen taal te schrijven en bij te dragen tot de verrijking van ons eigen Vlaams wetenschappelijk patrimonium.

René VICTOR.

Nederlands ontwerp Advocatenwet

Bij Kon. Boodschap van 3 Juli j.l. is bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal een ontwerp « Advocatenwet » ingediend, bestaande uit 82 artikelen, waarbij de Nederlandse Orde van Advocaten ingesteld wordt als een publiekrechtelijk lichaam, bedoeld in artikelen 152 tot en met 154 der Grondwet, zodat deze veroddenende bevoegdheid verkrijgt.

In de Memorie van Toelichting wordt opgemerkt, dat in hoofdzaak het door het bestuur der Nederlandse Advocatenvereniging aanvaarde ontwerp is gevolgd, hetwelk is te vinden in het Advocatenblad van 15 December 1947. Dit is inderdaad het geval. Voormeld ontwerp heeft 82 vrijwel gelijklopende bepalingen. De overeenstemming tussen de ontwerpen gaat zelfs zó ver, dat de inhoud van de beide Memories van Toelichting vrijwel woordelijk dezelfde is, behalve de aanvang.

De Memorie bij het ontwerp der Advocatenvereniging begint met op te merken, dat in deze tijd van steeds toenemende staatsbemoeienis de rechtszekerheid meer dan ooit bedreigd wordt en dat dit des te gevaarlijker is waar het « vrijwillig ingevoerde maatregelen » betreft; dit in tegenstelling tot de op geweld gebaseerde voorschriften van de bezetter. Het ontwerp vervolgt dan : « De advocaten individueel geroepen om in concrete gevallen bedreigde

personen en belangen tegen onrecht te verdedigen, rekenen het evenzeer tot hun taak, de eerbied voor het recht in ruimere zin te handhaven, en waar het past, de wetgever daarvan te doordringen. Dit individueel te doen, is hun uit de aard der zaak niet mogelijk; daarvoor behoeven zij een gezaghebbend orgaan en een doeltreffende organisatie ». De Memorie komt dan tot de juiste conclusie, dat een dergelijk orgaan ontbreekt. De doelstelling van haar ontwerp is dus een organisatie in het leven te roepen, die tot eerste taak heeft de eerbied voor het recht te handhaven « en de wetgever daarvan te doordringen ».

Geheel anders vangt de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp aan. Wij lezen daar : « De organisatie der balie zal zodanig ingericht moeten zijn, dat zij niet alleen in afzonderlijke gevallen van inbreuk op de plichten van de advocaat zekere repressieve maatregelen kan toepassen, doch ook, dat zij bindende richtlijnen kan geven omtrent de wijze, waarop de advocaat zich zowel in als buiten de uitoefening van zijn beroep behoort te gedragen ». Vandaar dat er moet komen een gecentraliseerde balie met veroddenende bevoegdheid. Volgens dit ontwerp is de nieuwe wet dus vooral nodig om de advocaat te « binden »; volgens het andere ont-

werp wordt de nieuwe wet in de eerste plaats nodig geacht om de wetgever te doordringen van eerbied voor het recht en pas in de tweede plaats om verordenende bevoegdheid te verlenen aan het in het leven te roepen centraal orgaan. Het verschil in doelstelling is frappant en bijna humoristisch.

Een groot deel van het ontwerp wordt gevuld, doordat daarin mutatis mutandis is opgenomen, al hetgeen tot nog toe is te vinden in Reglement III : Van de orde en discipline voor de Advocaten en Procureurs. De rest bestaat uit nova en wijzigingen. Men zou dus het nieuwe wetsontwerp een omgewerkt en aangevuld Reglement III kunnen noemen.

Welke zijn nu die nieuwe en veranderde voorschriften?

In de eerste plaats is van belang par. 3, handelende over de Nederlandse Orde van Advocaten, over de orde in de arrondissementen en van haar organen en speciaal artikel 17, waarin wordt gezegd, dat de Nederlandse Orde van Advocaten, die alle advocaten omvat, die in ons land zijn ingeschreven, een publiekrechtelijk lichaam is in de zin van de artikelen 152 tot en met 154 der Grondwet, zodat deze verordenende bevoegdheid heeft. Aan het hoofd van de Orde staat (artikel 18) een Algemene Raad, die uit zeven leden bestaat, welke worden gekozen (artikel 19) door een College van Afgevaardigden. Dit laatste wordt voor drie jaren gekozen (artikel 20) in de vergaderingen van de orden in de diverse arrondissementen. Het stelt (artikel 28) de verordeningen vast, die « in het belang van de eer en de stand van de advocaten en van de goede uitoefening van de practijk worden vereist, alsmede andere betreffende de huishouding en de organisatie van de Nederlandse Orde van Advocaten ». Deze verordeningen zullen worden ontworpen (artikel 28) door de Algemene Raad. Zij zijn (artikel 29) slechts verbindend voor de leden van de orde.

Als onderwerpen die regeling behoeven worden in de Memorie genoemd : de voortgezette opleiding, de verhouding tot de beoefenaren van aanverwante beroepen, de uitoefening van de rechtsbijstand aan on- en minvermogens.

In de tweede plaats zijn van belang de wijzigingen op het gebied der tuchtrechtspraak (par. 4). Volgens de Memorie op het wetsontwerp zou de tegenwoordige regeling, dat hoger beroep van beslissingen der Raden van Toezicht wordt ingesteld bij de Gerechtshoven, resp. Hoge Raad, « somtijds leiden tot een repressie die te weinig in de practijk

geworteld is en die bovendien een gebrek aan eenheid en continuïteit vertoont ». Vandaar dat nu hoger beroep niet komt bij het Gerechtshof, doch bij het Hof van Discipline, gevestigd te Utrecht, hetwelk uit vijf leden bestaat (artikel 51). Tot leden zijn slechts verkiesbaar « advocaten, leden en oud-leden van de Algemene Raad, van het College van Afgevaardigden of van de Raden die de ouderdom van zeventig jaren nog niet hebben bereikt ».

Volgens artikel 53 waakt het Hof van Discipline « tegen nodeloze vertraging » van het onderzoek der Raden. Het kan zelfs, als enige gestelde termijn wordt overschreden, de zaak aan zich trekken en in hoogste ressort beslissen.

Vervolgens zij nog gewezen op het bepaalde in artikel 79, dat de advocaten en procureurs, die tussen 14 Mei 1940 en 5 Mei 1945 zijn ingeschreven, de eed of belofte op de Koningin moeten afleggen binnen een maand na inwerkingtreding der wet, en op het bepaalde in artikel 80, waarbij vreemdelingen, die vóór 1 September 1938 als advocaat waren ingeschreven of als procureur waren toegelaten, nog tot 1 Januari 1949 de bevoegdheid houden als zodanig te fungeren. Deze wetsbepaling correspondeert met hetgeen is voorgeschreven in de vrij onbekende leden 3 en 4 van artikel 47 Reglement III. De vreemdeling wordt onrequisitoir van het openbaar ministerie, de raad gehoord, van het tableau geschrapt.

Tenslotte zij nog verwezen naar het bepaalde in artikel 154 der Grondwet, inhoudende, dat besluiten van publiekrechtelijke lichamen — als bedoeld in het vijfde hoofdstuk der Grondwet — kunnen worden geschorst en vernietigd, volgens regels bij de wet te stellen, indien deze besluiten strijdig zijn met de wet of het algemeen belang, hetwelk zijn toepassing heeft gevonden in artikel 30 van het ontwerp, dat zegt, dat de besluiten van het College van Afgevaardigden en van de Algemene Raad in dergelijke gevallen door de Kroon geschorst of vernietigd kunnen worden.

Moge het ontwerp wet worden, opdat de Nederlandse Orde van Advocaten haar taak beter kunne vervullen, nl. om — zoals de Memorie op het ontwerp der Advocatenvereniging in haar aanvang zo duidelijk zegt — « de eerbied voor het recht in ruimere zin te handhaven en, waar het past, de wetgever daarvan te doordringen. »

Mr. W. HUGENHOLTZ.

Leiden.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 20 Mei 1948.

Eerste voorzitter : M. Soenens.

Raadsheer-verslaggever : M. Fontaine.

Eerste advocaat-general : M. Hayoit de Termicourt.

Ingebrekestelling. — Beding van een boete voor het geval de hoofdverbintenis om iets te doen binnen een in het strafbeding bepaalde termijn niet is nagekomen. — Ingebrekestelling blijft vereist.

Bij het beding van een boete voor het geval de hoofdverbintenis om iets te geven of iets te doen, binnen een in het strafbeding bepaalde termijn, niet is nagekomen, blijft ingebrekestelling vereist. Deze is alleen dan niet vereist, wanneer hetzij uit het voorwerp of de aard van de overeenkomst, hetzij uit de bedoeling der partijen en uit de omstandigheden blijkt, dat na het verstrijken van de bedongen termijn, de uitvoering van de verbintenis materieel onmogelijk is geworden of dat de verbintenis voor de schuldeiser niet meer nuttig zou

kunnen uitgevoerd worden. (B.W., artt. 1230, 1139 en 1146.)

Wallemans t./ Commissie van Openbare Onderstand te Halle.

Gelet op het bestreden arrest op 25 Maart 1945 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het eerste middel tot verbreking: schending van artikelen 1146, 1152 van het Burgerlijk Wetboek, 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest beslist heeft dat eiser tot verbreking die zich verbonden had zekere door hem aangekochte bomen op zekere datum weg te halen, en die gezegde bomen niet tijdig weggehaald had, gehouden was de door een strafbeding voorziene schadevergoeding aan verweerster te betalen, voor het tijdperk lopende vanaf 1 April 1940 tot 1 October 1941, alhoewel hij door verweerster slechts op 1 October 1941 in gebreke gesteld werd zijn verbintenis na te komen;

zulks om reden dat het niet betwist werd dat de overeenkomst niet uitgevoerd werd binnen de door de strafbepaling vastgestelde termijn,

wanneer, volgens artikel 1146 van het Burgerlijk Wetboek schadevergoeding slechts verschuldigd is wanneer de schuldenaar in gebreke is zijn verbintenis na te komen, uitgezonderd echter wanneer hetgeen de schuldenaar zich verbonden heeft te geven of te doen, niet kon gegeven of gedaan worden dan binnen een bepaalde tijd, die hij heeft laten voorbijgaan,

wanneer het bestreden arrest geenszins vastgesteld heeft dat de door eiser aangegane verbintenis niet kon nagekomen worden na de bepaalde termijn,

en wanneer het arrest aldus in strijd is met gezegd artikel 1146 en bovendien, niet wettelijk gemotiveerd is, daar het tegenstrijdig was vanwege de rechters ten gronde zich op de bepaling van artikel 1146 te beroepen waarbij gezegd wordt dat er geen ingebrekestelling vereist wordt wanneer de uitvoering van een verbintenis onmogelijk is na de bepaalde termijn, en tevens te beslissen dat er geen ingebrekestelling vereist is telkens als de verbintenis niet nagekomen werd :

Overwegende dat aanlegger door het bestreden arrest veroordeeld werd om, bij toepassing van een strafbeding, aan verweerster, ten titel van schadevergoeding, de som van 42.520 frank te betalen omdat hij bomen, welke hij gekocht had niet had weggehaald binnen de bepaalde termijn;

Overwegende dat aanlegger beweerde dat hij geen schadevergoeding verschuldigd was omdat hij slechts op 1 October 1941 in gebreke was gesteld geweest en dat hij de bomen dadelijk had weggehaald; dat hij op artikel 1146 van het Burgerlijk Wetboek steunde, luidens hetwelk schadevergoeding slechts verschuldigd is wanneer de schuldenaar in gebreke is zijn verbintenis na te komen;

Overwegende dat het bestreden arrest hierop antwoordt dat, luidens hetzelfde artikel 1146, schadevergoeding door de schuldenaar verschuldigd is, alhoewel hij niet in gebreke was, wanneer hetgeen hij zich verbonden had te geven of te doen

niet kon gegeven of gedaan worden, dan binnen een bepaalde tijd, die hij heeft laten voorbijgaan, en dat, in onderhavig geval, niet betwist wordt dat de overeenkomst niet uitgevoerd werd binnen de door het strafbeding bepaalde termijn; dat aanlegger om die reden gehouden is de forfaitaire vergoeding te betalen;

Overwegende dat het bestreden arrest also de verplichting om bij het strafbeding bepaalde schadevergoeding te betalen, afleidt uit het enkel feit dat aanlegger de verbintenis niet heeft uitgevoerd binnen de bij dat beding bepaalde termijn;

Overwegende dat luidens artikel 1230 van het Burgerlijk Wetboek : « bepaalt de oorspronkelijke verbintenis een tijd of bepaalt ze geen tijd waarbinnen zij moet uitgevoerd worden, in elk geval de straf slechts verschuldigd is wanneer hij die zich heeft verbonden iets te geven, of iets te nemen, of iets te doen, in gebreke is »;

Dat aldus, zelfs wanneer een overeenkomst een strafbeding behelst, het niet-uitvoeren, binnen de door dit beding bepaalde termijn, van de verbintenis iets te geven of iets te doen, op zichzelf de schuldenaar niet verplicht tot betaling van de bedongen schadevergoedingen;

Overwegende, wel is waar, dat hetzij uit het voorwerp of de aard van de overeenkomst, hetzij uit het inzicht der partijen en uit omstandigheden, door de rechter vastgesteld, kan blijken dat, na het verstrijken van de in de overeenkomst bepaald termijn, de uitvoering van de verbintenis materieel onmogelijk is geworden of dat de verbintenis voor de schuldeiser niet meer nuttig zou kunnen uitgevoerd worden; dat, in dit geval, artikel 1146 van het Burgerlijk Wetboek de schuldeiser van de ingebrekestelling ontslaat;

Overwegende, echter, dat het arrest dergelijke onmogelijkheid van uitvoering geenszins vaststelt; dat deze laatste evenmin kan afgeleid worden uit de aard of het voorwerp van de overeenkomst zoals ze door het arrest beschreven zijn;

Overwegende dat het bestreden arrest — daar het enkel hierop steunt dat het strafbeding voorkomende in de overeenkomst tussen partijen een tijd voorziet waarbinnen de verbintenis door aanlegger moet worden uitgevoerd — de in het middel aangeduide wetsbepalingen geschonden heeft;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerster tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

Noot : Betreffende de vraag, of bij bedoeld strafbeding ingebrekestelling nog nodig was voor het ontstaan van de verplichting tot betaling van de bedongen boete vergelijkte men De Page, III, nrs 72 e.v. en 122 e.e.; Kluyskens, De Verbintenissen, nrs 71 e.v. en nr 157, nr 2; voor Frankrijk : Josserand, II, nr 609; Planiol, II, nr 170; voor Nederland : Asser-Losecaat Vermeer, III, blz. 168 e.v. en 233; Völlmar, Nederlands Burgerlijk Recht, III, nrs 684 e.v.,

Zelfs, indien mocht worden aangenomen, dat in gebrekestelling, ingevolge de formulering van het strafbeding, niet nodig was, dan nog moet de vraag worden gesteld, of de verkoper niet het recht om zich daarop te beroepen heeft «verwerkt» doordat hij na het verstrijken van de bedongen termijn, alsnog de koper heeft aangemaand tot nakoming en de koper aan die aanmaning heeft voldaan. Met de beantwoording van die vraag wordt hetzelfde praktische resultaat bereikt: afwijzing van de oorspronkelijke eis.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 7 Juni 1948.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever: M. Vander Mersch.

Advocaat-generaal: M. Janssens de Bisthoven.

Getuige (in strafzaken). — Ondervraging omtrent bloed- en aanverwantschap en dienstverband: geen substantiële vorm. — Afzien van het verhoor van getuigen door de rechtbank. — Stilzwijgende toestemming van de verdachte.

De niet-inachtneming van het voorschrift van art. 317 S.v. omtrent de vraag door de voorzitter aan de getuigen, of zij bloed- of aanverwant zijn, hetzij van de verdachte, hetzij van de burgerlijke partij, en in welke graad, en of zij niet in dienst staan van een van beiden, wordt niet als een substantiële vorm beschouwd.

Geen enkele wetsbepaling verbiedt aan de rechtbank, mits toestemming van de verdachte, van het verhoor van een getuige af te zien. De toestemming van de verdachte moet geacht worden stilzwijgend te zijn gegeven, wanneer hij zich tegen de beslissing van de rechtbank niet heeft verzet en op het verhoor van de getuige niet heeft aangedrongen.

Van Waeg Frans t./ Belgische Staat (Ministerie van Financiën) b.p.

Gelet op het arrest gewezen door het Militair Gerechtshof te Brussel op 18 December 1947;

Over het eerste middel van verbreking: schending van de artikelen 317 en 322 van het Wetboek van Strafvordering,

doordat in het zittingsblad van de audiënties in eerste aanleg wel vermeld staat, voor wat betreft de getuigen die in het Nederlands werden gehoord, dat aan elk van hen gevraagd werd of hij al dan niet bloed- of aanverwant was of in dienst stond van een bij het geding betrokken partij; dat hetzelfde zittingsblad, voor wat betreft de getuigen, welke in het Frans werden gehoord, alleen vermeldt dat de eed in het Frans werd afgenomen, en de tekst van de eed opneemt, maar dat uit geen enkele optekening uit het zittingsblad of uit om het even welk element van het dossier blijkt dat hen zou gevraagd geweest zijn of zij bloed- of aanverwant waren of in dienst stonden van een der gedingspartijen;

als wanneer artikelen 317 en 322 van het Wetboek van Strafvordering uitdrukkelijk voorschrijven dat de Voorzitter van een rechtsinstantie, zetelende in criminele zaken, aan getuigen zal vragen of zij bloed- of aanverwanten van een der gedingspartijen

zijn of in hun dienst staan, en evenzeer voorschrijven dat zekere bloed- of aanverwanten niet als getuigen zullen gehoord worden;

Overwegende dat niet wordt beweerd, en uit geen enkel stuk van de procedure blijkt dat in de loop der rechtspleging zou opgeworpen geweest zijn dat de getuigen die hun verklaring in het Frans hebben uitgebracht, bloed- of aanverwanten zijn van aanlegger of in zijn dienst zijn of in deze van de burgerlijke partij;

Overwegende dat de ondervraging van de getuigen over het punt te weten of zij bloedverwant of aanverwant zijn, hetzij van de beklaagde, hetzij van de burgerlijke partij en in welke graad en of zij niet in dienst staan van een van beiden, niet substantieel is en niet voorgeschreven op straf van nietigheid;

Overwegende dat, vermits deze vormen niet op straf van nietigheid worden voorgeschreven, hun verzuim bij toepassing van artikel 408 van het Wetboek van Strafvordering geen aanleiding geven kan tot verbreking;

Overwegende dat het middel derhalve aan grondslag mist;

Over het tweede middel van verbreking: schending van de artikelen 315, 321 en 324 van het Wetboek van Strafvordering;

doordat in het zittingsblad van de audiënties in eerste aanleg vermeld staat, voor wat betreft de getuige Claes Leo Joannes ten verzoeken van de verdediging gedagvaard, dat de Krijgsraad aan het horen van deze getuige verzaakt, zonder enige vermelding van reden,

als wanneer de artikelen 315, 321 en 324 van het Wetboek van Strafvordering, zomede als de vrijwaring van de rechten van de verdediging medebrengen dat de getuigen ten verzoeken van de verdediging opgeroepen, dienen gehoord te worden, en het zeker in criminele zaken ontoelaatbaar is, en een nietigheid moet meebrengen dat de Krijgsraad weigert het getuigenis te horen van iemand die bekwaam is onder eed gehoord te worden, en dit zonder vermelding van de minste reden:

Overwegende dat in het proces-verbaal van de zitting van de Krijgsraad van 19 Juni 1946 wordt vastgesteld dat getuige Claes Leo Joannes, die behoorlijk was gedagvaard, ter terechtzitting is verschenen, doch dat de Krijgsraad aan zijn verhoor heeft verzaakt;

Overwegende dat uit geen enkele vermelding van het zittingsblad, en uit geen stuk van de procedure blijkt dat aanlegger zich tegen deze verzaking zou hebben verzet en zou hebben aangedrongen opdat vermeldde getuige worde onderhoord;

Overwegende dat geen enkele wetsbepaling verbiedt aan het verhoor van een getuige te verzaken;

Overwegende dat, wanneer, zoals in onderhavig geval, de Krijgsraad verklaart aan het verhoor van een getuige te verzaken, de beklaagde die zich tegen deze beslissing niet heeft verzet en niet heeft aangedrongen opdat de getuige worde gehoord, eveneens stilzwijgend aan het getuigenis verzaakt;

Overwegende dat, wegens deze verzaking, aanlegger thans niet meer gerechtigd is als grief tegen het bestreden arrest in te brengen dat het is ge-

wezen geweest op grond van een procedure waarin een behoorlijk gedagvaarde getuige ten onrechte niet werd onderhoord;

Overwegende dat het middel aldus niet kan worden aangenomen;

Overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en de uitgesproken veroordelingen overeenkomstig de wet zijn;

Overwegende wat betreft de burgerlijke vordering dat geen bijzondere middelen werden aangevoerd en het Hof er geen ambtshalve opwerpt;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

Noot : Door het Hof van Verbreking werd reeds vroeger beslist, dat partijen van het verhoor van een getuige, uitdrukkelijk of stilzwijgend konden afzien; 2 October 1886, Pas. 1886, I, 331; 10 Februari 1920, Pas. 1920, I, 35. Zie de noten ander artt. 324 en 354 bij Simon en de Beus, Belgische strafwetten.

Er moet evenwel gewaarschuwd worden tegen het procédé van de z.g. stilzwijgende toestemming, dat meestal ten nadele van de rechten van de verdediging uitvalt.

Bij de ontworpen herziening van het Wetboek van Strafvordering zou naar een regeling, die de belangen van de verdachte beter beschermt, moeten gezocht worden. In dit verband kan verwezen worden naar de bepalingen dienaangaande van het Nederlandse Wetboek van strafvordering en naar de interpretatie ervan door de rechtspraak. Art. 280 bepaalt o.m., dat alle verschenen getuigen worden gehoord, tenzij door de rechtbank, met toestemming van de officier van justitie en van de verdachte van hun verhoor wordt afgezien. De rechter is verplicht — zonder dat zulks uitdrukkelijk bepaald is — de toestemming van de raadsman in te winnen en dit in het procesverbaal der zitting te doen vermelden. Verschillende malen heeft de Hoge Raad uitgemaakt, dat de niet-nakoming b.v. van het voorschrift van art. 280 nietigheid tengevolge moet hebben. Zie: Van Bemmelen, Strafvordering, 3e druk, blz. 327.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 23 Juni 1948.

Voorzitter: M. de Potter.

Raadsheren: MM. Scheyvaert en Rutsaert.

Advocaat-generaal: M. Wilems.

Pleiters: Mrs J. Mertens, Van Cauwenbergh, Thelen.

Eigendov van roerend goed. — Toeëigening van tengevolge van oorlogsomstandigheden achtergelaten goederen. — Bezit als titel in de zin van art. 2279 B.W. — Strekking van het wetsbesluit van 10 Januari 1941.

Roerende goederen, tengevolge van oorlogsomstandigheden achtergelaten zijn geen res derelictae, dus geen res nullius, zodat eigendom door toeëigening daarvan niet kan worden verkregen.

Om te gelden als titel in de zin van art. 2279 B.W. moet het bezit te goeder trouw en ondubbeltzinnig zijn.

Het wetsbesluit van 10 Januari 1941 betreffende de door de vijand genomen maatregelen houdende

onthefing uit bezit, strekt alleen tot bescherming van de eigenaar, niet van de bezitter. Al ware dit anders, dan zou door het wetsbesluit alleen het regelmatig bezit beschermd worden.

Huypens t./ Hendrickx.

Hendrickx t./ Gavra.

Gezien het door Huypens tegen Hendrickx en anderzijds het door Hendrickx tegen de vennootschap « Gavra » ingesteld beroep van een vonnis van 17 October 1946 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Turnhout;

Overwegende dat beide beroepen ontvankelijk zijn; dat het tweede beroep een oproeping in vrijwaring betreft;

Overwegende dat deze beroepen respectievelijk tot de zaken ingeschreven onder Nr 9082 en Nr 11602 aanleiding hebben gegeven, doch dat zij als verknocht dienen samengevoegd te worden;

Overwegende dat het beroep Huypens tot de teruggave strekt van een camion Chevrolet thans in het bezit van beroepene Hendrickx en door deze laatste van de firma « Gavra » aangekocht; dat de eerste rechter deze teruggave geweigerd heeft onder de reden dat beroeper niet bewijst eigenaar te zijn van kwestieuze wagen, zelfs niet op grond van de bepaling van art. 2279 B. W., en dat hij diensvolgens niet op de bepalingen van de besluitwet van 10 Januari 1941 kan beroepen betreffende de door de vijand genomen maatregelen houdende ontheffing uit het bezit;

1° Wat het beweerdde eigendomsrecht van beroeper betreft;

Overwegende dat Huypens staande houdt dat hij van het voertuig eigenaar is geworden om het van de vroegere eigenaar Verheyen rond einde 1940 te hebben aangekocht mits betaling van 20.000 fr.; doch dat beroeper in gebreke blijft het wettelijk bewijs van de verkoop voor te brengen; dat niet het minste schriftelijk bewijs noch begin van schriftelijk bewijs wordt voorgebracht en beroeper niet bewijst in de onmogelijkheid te hebben verkeerdd zich dergelijk bewijs aan te schaffen;

Overwegende dat Verheyen loochent de camion aan Huypens te hebben verkocht, er aan toevoegende dat hij er overigens de eigenaar niet van was, ten tijde van de beweerdde verkoop daar de wagen door het Belgisch leger was opgeëist geworden en hij er een betaalbon voor gekregen had (zie bl. 1 afschrift van Strafbundel Nr not. 1926/44);

Overwegende dat beroeper tweedens zijn eigendomsrecht op een beweerdde « regelmatige inbezitting » van zijnentwege steunt: hij verklaart in die zin « niettemin eigenaar te zijn geworden, zelfs indien Verheyen geen eigenaar meer was op het ogenblik van de verkoop, daar kwestieus voertuig ook geen enkel eigendom meer was van de Belgische Staat; dat het door het Belgisch leger was achtergelaten geworden en aldus een « res derelicta » uitmaakte, waarvan de eigendom aan de eerste inbezitter rechtmatig toekwam;

Overwegende dat de camion weeskwestie niet als een res derelicta kan beschouwd worden, daar het achterlaten van de wagen wegens oorlogsfeiten,

zoals in casu, geen verzaking van eigendom uitmaakt (zie *Traité élém. de droit civil de Marcel Planiol* door Ripert en Boulanger, 3e uitgave. B. D. 1946, bl. 1094, n° 3352); dat wanneer de achterlating onder de invloed van een tegenwoordig of dreigend gevaar geschiedt (zie *De Page*, Bd. VI, bl. 17 n° 11) « on peut dire que la volonté d'abandonner est en ce cas viciée par la contrainte »;

2° Wat het beweerd bezit betreft van beroeper overeenkomstig artikel 2279 B. W.;

Overwegende dat beroeper tegen het vonnis a quo opkomt, waar het hem ontkent « het bezit animo domini » te hebben gehad « en waar het beweert, dat de wagen terstond als oorlogsbuit werd opgeëist zodra de vijand er het bestaan van kende »;

Overwegende dat, indien men met beroeper aanneemt dat de camion nooit oorlogsbuit is geworden en dat de opeising ervan door de bezetter geen hinder tegen de toepassing van de besluitwet van 10 Januari 1941 uitmaakt, zulks van de andere kant niet belet dat, om te gelden als titel van eigendom in hoofde van Huypens, het bezit krachtens artikel 2279 B. W. te goeder trouw moet ontstaan zijn en als ondubbelzinnig voorkomen;

Overwegende dat, volgens de elementen van de bundels en van het onderzoek voor het Hof gedaan, deze kenmerken aan het bezit van beroeper niet kunnen toegekend worden; dat degenen van wie hij beweert de eigendom te hebben bekomen loochent hem deze eigendom te hebben afgestaan, er aan toevoegende dat hij zelf ten tijde van gezegde overdracht geen eigenaar meer was; dat beroeper in zeer verdachte omstandigheden de auto is gaan afhalen op een plaats waar hij voor de bezetter geheim gehouden werd, in deze zin dat het aan beroeper wel kon blijken dat het om een wagen ging die aan het Belgisch leger en niet aan Verheyen toebehoorde; dat in zijne besluiten Huypens beweert de wagen van Verheyen 20.000 fr. te hebben betaald, wanneer volgens getuige Sneyers, (zie bl. 13 afschrift strafbundel not. 1926/44), hij aan deze laatste de som van ongeveer 25.000 fr. als hoofdprijs zou hebben opgegeven; dat volgens getuige Lauryssen (blz. 5 en 6 zelfde afschrift van strafbundel) beroeper hem een factuur voor verkoop van een autocamion zou zijn komen vragen, wat door beroeper geloofend wordt en dat hij bij het afhalen van de wagen een ontvangstbewijs op naam van Verheyen zou ondertekend hebben;

Overwegende, wat de dubbelzinnigheid van zijn bezit betreft, de getuigenis van Sneyers Alfred (bl. 13 afschrift strafbundel 1926/44) laat blijken dat dit bezit door deze persoon als een handeling werd opgevat om de camion aan de Duitsers te onttrekken aan wie hij normaal had moeten overhandigd worden, zo wordt er verklaard;

3° Wat de toepasselijkheid betreft ter zake van de besluitwet van 10 Januari 1941;

Overwegende dat beroeper het voordeel inroept van de besluitwet van 10 Januari 1941, onder de reden dat niet alleen de eigenaar maar ook de bezitter en zelfs degene wiens bezit onregelmatig is, door deze wetsbepaling zou beschermd zijn;

Overwegende dat, om van de bescherming van voormelde besluitwet betreffende de door de vijand

genomen maatregelen houdende ontheffing uit het bezit te genieten, beroeper het bewijs van enig recht op de in zake besproken wagen zou moeten leveren, doch dat hij haarbij in gebreke blijft;

Overwegende dat, indien men zou aannemen, dat de weerhouden wettekst niet alleen de eigenaar maar ook de bezitter beschermt, alhoewel art. 3 van gezegde besluitwet een revindicatie door de eigenaar bedoelt, in elk geval deze besluitwet slechts een regelmatig bezit zou kunnen beschermen, van welk bezit het bewijs in zake niet voorhanden ligt;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gezien art. 24 der wet van 15 Juni 1935 waarvan toepassing werd gedaan;

Rechtsdoende bij tegenspraak, voegt de zaken n°s 9082 en 11602 samen;

Ontvangt het beroep doch verklaart het ongegrond, bevestigt dienvolgens het vonnis a quo; veroordeelt beroeper Huypens tot de kosten van beroep met uitzondering van de kosten welke geen betrekking hebben tot het beroep door Hendrickx tegen de vennootschap « Gavra » ingesteld, welke kosten ten laste van Hendrickx gelaten worden;

Stelt de vennootschap « Gavra » buiten zaak zonder kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

2e Kamer — 5 Juni 1948.

Voorzitter : M. L. B. Van den Bussche.

Rechters: M. M. R. Claeys en J. Le Fevere de ten Hove.

Pleiters : Mrs. Ancot, Verheghe en Floré.

Pacht. — Afstand van pacht. — Interpretatie van art. 1774, laatste alinea B. W.

Krachtens art. 1774, laatste alinea B.W., kan aan de lopende pacht een einde worden gemaakt, op voorwaarde, dat het akkoord van partijen vastgesteld wordt bij een authentieke akte, of bij een verklaring op ondervraging, afgelegd voor de vrederechter van het kanton waar het goed gelegen is. Dit vormvoorschrift geldt evenwel alleen t.a.v. de overeenkomst, waarbij de pachter zich verbindt het gehuurde goed te verlaten vóór het einde van de negen eerste jaren of binnen een korter tijdsbestek dan de bij de wet bepaalde opzeggingstermijnen. Het geldt niet t.a.v. de overeenkomst, waarbij aan de pacht een onmiddellijk einde wordt gesteld, gepaard gaande met de onmiddellijke overdracht van het genot van het gehuurde goed op de eigenaar.

Cocquyt t/ Strubbe.

Overwegende dat het hoger beroep tijdig ingesteld werd en ontvankelijk is, dat de ontvankelijkheid overigens niet betwist wordt;

Overwegende (zonder belang);

Nopens de vordering tot pachtvermindering (zonder belang);

Nopens de verbreking van de pacht en de schadevergoeding uit dien hoofde ;

Overwegende dat geïntimeerde beweert dat beroeper, zonder zijn toestemming of minstens zon-

der in geldige vorm gegeven toestemming, de vroeger door hem gepachte percelen zelf weer in uitbating genomen heeft in 1944;

dat hij derhalve het herstel in het genot van kwestieuze goed vorderde alsmede een schadevergoeding voor genotsderving die hij thans in hoger beroep, tot op 90.000 frank verhoogt;

dat de Vrederechter hem het herstel in het genot toestond en een schadevergoeding van 10.000 frank;

dat beroeper tegen de reïntegratie en de toekenning van schadevergoeding, alsook geïntimeerde tegen de vermindering der gevraagde schadevergoeding in hoger beroep komen;

Overwegende dat geïntimeerde niet kan houden staan dat hij helemaal niet erin zou toegestemd hebben dat de eigenaar het verpachte land terug zelf ging uitbaten;

dat dit vooreerst in de streek meer gebeurd is, in de tijd van de overstromingen en de mijnen-velden en geïntimeerde, wanneer hij uitdrukkelijk beweert dat geen pachter dat gedaan heeft, volkomen bewust in strijd is met de waarheid, vermits hij zelf in de streek woont en er in die tijd ook woonde;

dat daarenboven geïntimeerde onder geen enkele vorm ooit enig protest tegen die ingebruikname geopperd heeft en daar, blijkbaar zonder enig verzet, twee volle jaren heeft laten over heenlopen;

dat het eerst is wanneer de vroegere huurprijzen hem gevraagd werden dat hij plots ontdekte dat hij het slachtoffer was geworden van een schrijnende rechtskrenking;

Overwegende dat geïntimeerde echter verder beweert dat zijn toestemming, zelfs indien zij gegeven werd, in ieder geval nietig was omdat zij niet gegeven was in de vorm die door artikel 1774, laatste lid, van het Burgerlijk Wetboek, voorgeschreven is voor de afstand van pacht;

dat geïntimeerde er in conclusies op wijst dat « deze beschikking van openbare orde is en er door partijen noch stilzwijgend noch uitdrukkelijk mag van afgeweken worden »;

Overwegende dat geïntimeerde zelf de onmogelijkheid van zijn stelling bewijst wanneer hij zegt « dat het niet is omdat hij gedurende een min of meer lange tijd een onbetwistbaar recht (op reïntegratie namelijk) niet uitgeoefend heeft, dat hij dat recht zou verloren hebben »;

dat, volgens deze stelling, al de vele landbouwers die, regelmatig hun gepachte percelen of soms zelfs hele hoeven verlaten, zonder de vormen van artikel 1774 in fine na te leven, de nietigheid van hun afstand zouden kunnen inroepen gedurende dertig jaar;

dat deze landbouwers en hun erfgenamen, tot aan de dertigjarige verjaring toe, de huidige pachters of gebruikers zouden kunnen laten uitdrijven en tegen hun eigenaar een schadevergoeding vorderen voor al de winst die zij op het goed zouden hebben kunnen verwezenlijken gedurende al de tijd dat het hun beliefd zou hebben « van hun recht geen gebruik te maken »;

Overwegende dat artikel 1774 in fine alleen een verplichte vorm voorschrijft voor de overeenkomst

waarbij een pachter zich tegenover de verpachter verbindt het goed te verlaten vóór het einde van de negen eerste uitbatingsjaren of binnen een tijd die korter is dan de wettelijk voorziene opzeggings-termijnen;

dat een dergelijke overeenkomst over een toekomstig verlaten van het gepachte goed, dus, niet rechtsgeldig is indien zij niet in authentieke vorm of op ondervraging voor de Vrederechter werd opgesteld en dat de uitvoering van een dergelijke overeenkomst dus niet in rechte zou kunnen gevorderd worden;

dat artikel 1774 in fine echter niet verbiedt aan een pachter het pachtgoed onmiddellijk over te dragen aan zijn verpachter die aanvaardt;

dat uit de voorbereidende werkzaamheden van de pachtwet van 7 Maart 1929 blijkt dat deze bepaling door de Senaat werd ingelast omdat men vreesde dat de eigenaars de wettelijke bepalingen nopens de duur van de eerste pacht en nopens de opzeggingstermijnen zouden omzeilen door, gelijktijdig met de pacht, een akte van beëindiging te laten ondertekenen;

dat dit gevaar niet bestaat waar een pachter onmiddellijk aan zijn gebruiksrecht verzaakt en door een onmiddellijke ontruiming de eigenaar terug in het genot van het goed stelt;

Overwegende dat de geïntimeerde daartegen vruchteloos zou opwerpen dat deze ontruiming slechts de uitvoering zou kunnen zijn van een overeenkomst, minstens mondeling gesloten, die zou vooraf gegaan zijn en die noodzakelijk nietig zou geweest zijn, bij gemis aan de vormen van artikel 1774 in fine;

dat een overeenkomst die, alleen door gemis aan wettelijk voorgeschreven vormen, nietig is, een natuurlijke verbintenis uitmaakt en dat het uitvoeren van een natuurlijke verbintenis rechtsgeldig is; dat de betaling van een natuurlijke schuld tot geen weervordering kan aanleiding geven;

dat derhalve, de vordering tot herstel in het vroeger gepachte goed, niet gegrond is;

Overwegende dat daaruit volgt dat de vordering tot schadevergoeding wegens ongewettigd gebruik door beroeper en wegens contractbreuk ook niet gegrond is;

dat het beroepen vonnis ten onrechte beide vorderingen heeft toegewezen;

Nopens de subsidiaire eis tot pachtverbreking (zonder belang);

Om deze redenen:

De Rechtbank, wijzende in hoger beroep en op tegenspraak;

Ontvangt het beroep en verklaart het gegrond;

Zegt voor recht dat de overstromingen door de Duitse legers veroorzaakt, aanleiding kunnen geven tot vermindering van de prachtprijzen in de voorwaarden voorzien in artikel 1769 en volgende van het Burgerlijk Wetboek;

Zegt voor recht dat bij het vaststellen van die eventuele vermindering rekening dient gehouden met al de vruchten opgedaan in alle jaren van de pacht;

Bevestigt het beroepen vonnis waar het de

pachtprijs vaststelt voor het jaar 1943-1944 op 3.000 frank;

Zegt dat het door geïntimeerde aangeboden bewijs noch ter zake dienend noch beslissend is;

Wijst het aanbod van bewijs af;

Zegt voor recht dat de verbreking van een pachtovereenkomst met onmiddellijke overdracht van het goed aan de eigenaar, niet onder toepassing valt van het laatste lid van artikel 1774 van het Burgerlijk Wetboek;

Zegt voor recht dat de pachtovereenkomst vergezeld van haar onmiddellijke uitvoering aan geen wettelijke vormvereiste gebonden is;

Doet het beroepen vonnis te niet waar het geïntimeerde in het kwestieuze goed herstelt;

Doet het eveneens te niet waar het beroeper tot een schadevergoeding uit hoofde van genotsderving verwijst;

En opnieuw wijzende:

Verklaart de aanspraak van geïntimeerde op herstelling in zijn vroeger pachtrecht op het kwestieuze goed ongegrond;

Verklaart zijn aanspraak op vergoeding wegens wederrechtelijke verbreking van de pachtovereenkomst en wegens genotsderving eveneens ongegrond;

Beveelt aan geïntimeerde het kwestieuze goed onmiddellijk ter vrije beschikking van beroeper te stellen en doet hem verbod er nog op te komen;

Machtigt beroeper er hem uit te drijven door het ambt van iedere deurwaarder die hij daartoe zal aanzoeken;

Beveelt aan geïntimeerde onmiddellijk de som van 10.000 frank terug te betalen aan beroeper;

Wijst de subsidiaire eis van beroeper tot pachtverbreking wegens wanbetaling af;

Wijst de eis van beroeper om over de kosten van eerste aanleg te horen wijzen af;

Verwijst geïntimeerde echter tot terugbetaling van de kosten van de uitvoering van het vonnis;

Verwijst geïntimeerde tot betaling aan beroeper van een som van 5.000 frank als schadevergoeding wegens de uitvoering van het beroepen vonnis;

Verwijst geïntimeerde tot de kosten van hoger beroep.

BIBLIOGRAPHIE

RUTTEN L. E. H. — Het echtscheidingsvraagstuk. — 1948.

Het is ook in België algemeen bekend dat het sedert enkele tijd de bedoeling is van de Nederlandse wetgever de bepalingen van het Nederlands Burgerlijk Wetboek op het stuk van de echtscheiding te wijzigen.

De verstekprocedure in zake echtscheiding, waarbij de verstekmakende verweerder geacht wordt al de grieven die tegen hem worden aangevoerd door het feit van zijn verstek alleen als gegrond te erkennen, heeft aanleiding gegeven tot talrijke misbruiken en Nederland is het land waar, alhoewel de echtscheiding bij onderlinge toestemming door de wet niet geoorloofd is, op de gemakkelijkste wijze de echtscheiding op zeer korte tijd kan worden verkre-

gen, zodanig dat kan worden gezegd dat ten slotte in Nederland de handhaving van de huwelijksband uitsluitend afhankelijk is van de wil der partijen.

Dat hiertegen veel verzet aan de dag is gekomen weet iedereen en het is ook bekend dat meerdere ontwerpen ingediend zijn geworden om aan deze toestand te verhelpen.

Thans schijnt de regering wel degelijk besloten de bestaande toestand te wijzigen. Er komen echter bij deze aangelegenheid naast de zuiver juridische menigvuldige godsdienstige en morele problemen ter sprake en het is dan ook begrijpelijk dat deze belangrijke aangelegenheid aanleiding heeft gegeven tot het verschijnen van menigvuldige geschriften.

Een van de interessantste, die ons in de laatste tijd onder ogen kwamen, is het preadvies uitgebracht door Mr L. E. H. Rutten.

De auteur, die op katholiek standpunt staat, verklaart in zijn inleidende beschouwingen niet een gevestigde opvatting te willen vertolken, doch enkel in zijn uiteenzetting materiaal te willen verzamelen ten einde een vruchtbare bespreking «in eigen kring» mogelijk te maken. De auteur heeft getracht de ethische, sociale en godsdienstige zijde van het vraagstuk zoveel mogelijk te vermijden. Hij neemt aan dat de handhaving van de echtscheiding in de Nederlandse wet onvermijdelijk is, doch stelt zich ten doel te onderzoeken door welke juridische maatregelen het aantal echtscheidingen zou kunnen worden vermindert.

Te dien einde geeft hij eerst en vooral een uitvoerig overzicht van de geschiedkundige ontwikkeling van het Nederlandse echtscheidingsrecht, er in begrepen de verschillende ontwerpen die ingediend werden om de bestaande toestand te wijzigen.

Daarna bespreekt de auteur het vraagstuk van de echtscheiding door onderlinge overeenstemming, waarbij vooral de uiterst belangrijke beslissing van de Hoge Raad, gevelde in 1883, betreffende de juridische waarde der bekentenis of van het gebrek van betwisting wordt onder de loupe genomen. De auteur verklaart het arrest, dat sedertdien algemeen gevolgd is geworden in de Nederlandse jurisprudentie, volstrekt juridisch onhoudbaar en fundeert zijn mening op treffende argumenten. Ook statistische gegevens worden tot staving van deze argumentatie in het midden gebracht.

Mr Rutten onderzoekt dan een aantal mogelijkheden die voor de oplossing van het vraagstuk zouden kunnen in aanmerking komen.

Dat de wet de echtscheiding niet kan verbieden acht de auteur ook voor katholieken een noodzakelijk te aanvaarden stelling, daar bij de grondige verschillen van godsdienstige overtuiging bij de onderdanen van een staat een vraagstuk als dit van de echtscheiding niet op grond van een kerkelijk dogma kan geregeld worden.

Een toelaten door de wet van de echtscheiding bij onderling goedvinden acht hij niet in het belang van de staat en lijkt hem aanleiding te geven tot funeste gevolgen.

De auteur onderzoekt dan of met behoud van het thans in Nederland geldende systeem van een zeer beperkt aantal wettelijke gronden van echtscheiding, er zou kunnen worden gebroken met de huidige praktijk dat de echtscheiding na niet betwisting zonder nader onderzoek wordt uitgesproken. Dit leidt hem er toe na te gaan of volledig bewijs van de aangevoerde gronden zal worden geëist, ofwel of in geval van bekentenis een aanvullend bewijs voldoende zal geacht worden. Ook zou de wet onderscheid

kunnen maken tussen het kerkelijk en het burgerlijk huwelijk.

De bezwaren die tegen al deze voorstellen worden opgeworpen worden achtereenvolgens ontleed, vooral deze die aangevoerd worden tegen een pluralistische wetgeving.

Schrijver geeft daarna een overzicht van het in Nederland geldende systeem der echtscheiding op bepaalde gronden en hij vergelijkt de jurisprudentiële oplossingen in zijn land met deze van de buitenlandse rechtspraak.

Ook wat betreft het vraagstuk der krankzinnigheid worden de argumenten betreffende de mogelijkheid der echtscheiding in dit bepaald geval onderzocht, waarbij de schrijver, liever dan het recht op echtscheiding wegens krankzinnigheid positief in de wet vast te leggen, de beoordeling van elk geval afzonderlijk aan de rechter zou willen overlaten.

Is het nuttig in elk arrondissement een huwelijksraad in te stellen, die tot taak zou hebben de rechter bij de behandeling van een echtscheidingsgeding terzijde te staan? Veel is hierover reeds geschreven en gediscussieerd in Nederland. Mr Rutten ziet hierbij zeer ernstige bezwaren. Hij stelt veeleer voor dat de echtscheidingsprocessen zouden worden behandeld door speciaal bij alle rechtbanken aan te wijzen familiekamers.

Het dient erkend dat de auteur een zeer lofwaardige poging heeft gedaan om op objectieve gronden de voor- en nadelen van de menigvuldige voorstellen, die omtrent de regeling der echtscheiding werden gedaan naar hun juridische en ook sociale waarde af te wegen. Hij komt tot de conclusie dat een nieuwe wettelijke regeling hoofdzakelijk zal moeten berusten op de volksovertuiging en dat strenge wetten, die tegen deze overtuiging zouden indruisen, toch niet zouden worden nageleefd.

Tot besluit zou hij als algemene grond tot echtscheiding in de wet enkel willen zien opgenomen de grondige ontwrichting van het huwelijk tengevolge waarvan het handhaven van de huwelijksband ondragelijk is geworden en als bepaalde gronden het overspel en de kwaadwillige verlating. De rechter zou dan bij het beoordelen van deze gronden dienen te beschikken over een zeer brede vrijheid.

Hij voorziet ook de mogelijkheid aan de rechter de bevoegdheid te verlenen de partijen te verbieden gedurende een zekere termijn na de uitspraak te hertrouwen.

In geval van verstek zal de Rechtbank eerst een verschijning van de partijen bevelen en eventueel aanvullend bewijs vorderen.

Bij het overlezen van deze bedenkingen komt men tot het besluit dat de praktijk, zoals deze thans in België bestaat, aan de schrijver als een zeer wenselijke regeling moet voorkomen.

Een bijzonder hoofdstuk wordt gewijd aan een beknopte uiteenzetting van de positieve wetgeving in de verschillende landen, waarbij deze van België, Duitsland, Engeland, Frankrijk, Griekenland, Oostenrijk, Spanje, Verenigde Staten van Amerika, Zweden en Zwitserland wordt behandeld.

Als bijlage komt in het werk de tekst voor van de verschillende ontwerpen die in de loop der jaren bij de Nederlandse wetgever werden ingediend om het bestaande positieve echtscheidingsrecht te wijzigen, waarna een uitvoerige literaire lijst volgt.

Het is een uiterst lezenswaardig peadvies dat een uitstekende inleiding vormt voor een overweging van de menigvuldige vraagstukken die zich bij het echtscheidingsrecht stellen.

René Victor.

WARLOMONT RENE. — *François Laurent, juriste, homme d'action et publiciste (1810-1887).* — Collection nationale. — Office de publicité, S. C. Bruxelles. — 1948.

Het mag verwonderlijk heten dat een figuur als deze van François Laurent, die een zo hoge plaats bekleedt in de juridische wetenschap van ons land en die tevens in de strijd der gedachten zo gepassioneerde stellingen heeft ingenomen, tot nog toe geen biograaf had gevonden, die volledig het leven van deze uitzonderlijke mens heeft uitgebeeld.

Deze leemte is thans gevuld door het uitstekend werkje van de hand van de Heer René Warlomont, waarin deze schrijver François Laurent behandelt als jurist, maar ook als « homme d'action » en als schrijver van zovele uitvoerige werken, die thans haast volledig in vergetelheid zijn geraakt.

Elk jurist heeft zich bij het behandelen van delicate zaken verdiept in sommige boekdelen van « Les principes du droit civil ». Voorzeker de methode van Laurent wordt thans niet meer aanvaard. De zuivere logische afleiding door deductie kan thans niet meer gelden als een aannemelijke interpretatie-methode en aan onze jongere juristen komt het werk van Laurent meestal voor als een ijdel spel van gedachten en als zuiver juridische acrobatie, die niet kan leiden tot rechtvaardige en sociaal te verantwoorden oplossingen. Zonder twijfel heeft de sociologische strekking, die thans hofdzakelijk heerst in de rechtswetenschap scherpe critiek op Laurent uitgeoefend en zijn methode ongenadig afgebroken. Wie echter ook vandaag nog een bepaald vraagstuk in « Les principes du droit civil » onderzoekt komt noodzakelijkerwijze onder de charme van de machtige logische redenering van de auteur, hij staat noodzakelijkerwijze in bewondering voor de subtiliteit die hierbij aan de dag wordt gelegd en hij ontsnapt niet aan de bekoring van de denkkraft van de uiterst scherpe geest die Laurent geweest is.

Moge zijn werk ook vandaag onze rechtsleer en rechtspraak niet meer inspireren, het blijft zijn historische waarde volledig behouden en het doel dat Laurent nastreefde, de vestiging van de rechtszekerheid door middel van de, naar zijn mening, onfeilbare redenering, blijft vanwege onze juristen een rechtmatige eerbied verdienen.

Hadde Laurent alleen « Les principes du droit civil » geschreven, dan ware zulks voldoende om hem een onvergankelijke faam in de juridische wetenschap te verzekeren, doch zoals wij het in detail vernemen uit het werkje van de Heer Warlomont is het schrijven van deze 33 boekdelen slechts een klein gedeelte geweest van de machtige prestatie die Laurent heeft geleverd.

Zijn werken op het gebied der « histoire de l'humanité » schenen de schrijver zelf misschien veel belangrijker dan zijn studies over het positief burgerlijk recht.

En welke gepassioneerde gevechten heeft Laurent niet geleverd in het teken van zijn liberale en vrijzinnige overtuiging. De passie die hij hierbij aan de dag legde moge vandaag aan onze jeugd minder begrijpelijk voorkomen. Wat echter overheerlijk blijft is de opofferingsvolle strijd welke deze mens heeft gevoerd ter verdediging van zijn overtuiging; zijn niets ontziende oprechtheid blijft steeds een voorbeeld.

Onvergankelijk blijft ook de mensenliefde waaraan Laurent uiting heeft gegeven in zijn voortdurend

streven naar verbetering van het lot der ongelukigen en misdeelden.

Dit leven van een grot jurist, van een warm hart en van een goed mens verdiende een biografie opdat onze jeugd aan dit voorbeeld lessen zou kunnen nemen van karaktersterkte, van menselijkheid, en van onverdroten werkzaamheid ten dienste van de wetenschap.

Het boekje van de schrijver schetst ons dit leven op boeiende wijze en in een voortreffelijke stijl. Men leest het boekje als een roman en men sluit het met een diepe bewondering voor de grote figuur die hier wordt opgeroepen en met dank aan de schrijver voor de nuttige daad die hij heeft verricht.

René Victor.

WETGEVING

BESLUIT van de Regent tot wijziging van artikel 8 van het decreet van 14 December 1810 van de uitoefening van het beroep van advocaat en van de tucht in de balie, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 19 Augustus 1889 en 13 Juli 1912.

VERSLAG VAN DE REGENT

Monseigneur,

De wet van 23 December 1946 tot instelling van de Raad van State bepaalde, in haar artikel 29, dat de afdeling Wetgeving van de Raad van State een zeker aantal bijzitters moet tellen.

Het doel dat de wetgever door het instellen van dit ambt van bijzitter beoogde, werd nader bepaald in het namens de Commissie van de Kamer der Volksvertegenwoordigers ingediend verslag. (Parlementair Bescheid 299 van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, zittingsjaar 1936-1937.)

Bedoeld verslag zegde onder meer: «Daar de voorbereiding en herziening der rechtskundige teksten betrekking hebben op de meest uiteenlopende gebieden van het recht, mag deze taak niet toevertrouwd worden aan een beperkte groep personen die van dit werk hun uitsluitende bezigheid zouden maken.

» Om haar rol te kunnen vervullen, moet de afdeling Wetgeving beroep kunnen doen op de medewerking van personen die, op de verschillende gebieden van het recht, bijzondere kennis opdeden en die, buiten hun medewerking aan de werkzaamheden van de Raad van State, hun beroepsbezigheden of hun openbaar ambt blijven waarnemen. »

Het lijkt dan ook nodig een wijziging aan te brengen in artikel 8 van het decreet van 14 December 1810, tot regeling van de uitoefening van het beroep van advocaat en van de tucht van de balie, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 19 Augustus 1889 en 13 Juli 1912, ten einde de leden van de balie in de gelegenheid te stellen het ambt van bijzitter bij de afdeling Wetgeving van de Raad van State waar te nemen en toch hun beroep te blijven uitoefenen.

Ik heb de eer...

BESLUIT VAN 15 JUNI 1948.

Karel, Prins van België, Regent van het Koninkrijk.

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, heil.
Gelet op artikel 38, 7° der wet van 22 Ventôse —

2 Germinal Jaar XII (13 Maart 1804) betreffende de rechtsscholen;

Gelet op de artikelen 29 en 31 der wet van 23 December 1946 tot instelling van een Raad van State;

Herzien de koninklijke besluiten van 19 Augustus 1889 en 13 Juli 1912, tot wijziging van artikel 18 van het decreet van 14 December 1810;

Overwegende dat de afdeling Wetgeving van de Raad van State, om haar rol te vervullen, moet kunnen beroep doen op de medewerking van personen die, op de verschillende gebieden van het recht, bijzondere kennis opdeden en die, terwijl zij aan de werkzaamheden van de Raad van State deel nemen, toch hun beroepsbezigheden of hun openbaar ambt en onder meer het beroep van advocaat blijven waarnemen;

Overwegende dat de bij hogerbedoelde koninklijke besluiten voorziene onverenigbaarheden van die aard zijn, dat zij de werving bemoeilijken van specialisten, bekwaam om het ambt van bijzitter van de afdeling wetgeving van de Raad van State waar te nemen;

Op de voordracht van de Minister van Justitie,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Enig artikel. Het 1° van het koninklijk besluit van 19 Augustus 1889, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 13 Juli 1912, wordt als volgt gewijzigd:

1° met al de ambten der rechterlijke orde en der bestuurlijke orde welke niet onbezoldigd zijn, met uitzondering van die van minister, van burgemeester en schepenen, alsook van die van bijzitter van de afdeling wetgeving van de Raad van State, van die van voorzitter, ondervoorzitter, bijzitter en plaatsvervangend bijzitter van de werkrechtshraden en van die van voorzitter en bijgevoegd voorzitter van de raden van beroep.

De Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit.

BESLUIT VAN 30 JUNI 1948 van de Regent houdende instelling van een commissie die tot opdracht zal hebben advies uit te brengen over de genademiddelen betreffende de straffen van verbeurdverklaring, bij toepassing van artikel 123ter van het Wetboek van Strafrecht, uitgesproken vóór de inwerkingtreding van de wet van 7 Juni 1948.
Karel, Prins van België, Regent van het Koninkrijk,
Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, heil.

Gelet op de wet van 7 Juni 1948 tot wijziging van artikel 123ter van het Wetboek van Strafrecht;

Overwegende dat deze wet de bij de vroeger geldende wet gestelde straf vermindert, en het billijk is dat het voordeel er van eveneens zou kunnen worden ingeroepen door de personen die krachtens de vroegere wet veroordeeld werden en wier straf niet ten uitvoer gelegd werd;

Overwegende dat, wegens de aard van de bij artikel 123ter van het Wetboek van Strafrecht gestelde verbeurdverklaring, de studie van de verzoeken om strafonthefving een onderzoek van technische aard vereist dat kan blijken volstrekt te moeten worden voorgelegd aan personen die wegens hun kennis en ter zake opgedane ervaring bevoegd zijn;

Op de voordracht van de Minister van Justitie,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. Bij het Ministerie van Justitie wordt een commissie ingesteld die tot opdracht zal hebben, op het verzoek van de bevoegde Minister, advies uit te

brengen omtrent de omvang van de verminderingen, welke bij genademaatregel zouden behoren te worden toegepast op de straffen van verbeurdverklaring die bij toepassing van artikel 123ter van het Wetboek van Strafrecht werden uitgesproken vóór de inwerkingtreding van de wet van 7 Juni 1948.

Art. 2. Deze commissie bestaat uit :

Voorzitter : de heer Van Laethem, E., voorzitter van het Hof van Beroep te Brussel, die tot plaatsvervangers zal hebben : de heren Rutsaert P., raadsheer bij het Hof van Beroep te Brussel ; Marechal A., ondervoorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Leden : de heer Duquesne Watelet de la Vinelle G., voorzitter van de beheerraad van de Dienst van het Sequester, die tot plaatsvervangers zal hebben : de heren Servais O., Bernier A., Gossens H., Dierckx V., directeurs van het Sequester.

De heer Robyns O., directeur aan het Ministerie van Financiën, die tot plaatsvervanger zal hebben : de heer Ringoot L., directeur aan het Ministerie van Financiën.

Art 3. De commissie gaat tot alle nuttige navorsingen over en kan zich daartoe tot alle administratieve en rechterlijke overheden wenden, die er toe gehouden zijn haar hun medewerking te verlenen.

Zi kan, zo zij het nuttig acht, tot alle verrichtingen door deskundigen doen overgaan.

De kosten van die verrichtingen komen ten laste van de veroordeelden.

Art. 4. Het mandaat van de voorzitter en leden van de commissie is onbezoldigd.

De kosten van secretariaat worden door het Departement van Justitie gedragen.

Art 5. De Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit.

BALIELEVEN

BALIE VAN HASSELT

De Tuchtraad der Balie van Hasselt werd bij de laatste kiezing samengesteld als volgt :

Stafhouder : Mr Eug. Verpoorten.

Leden : Mrs Willems Fritz, Gruyters Jan, Maris Frans, Jenne Jules.

BALIE VAN KORTRIJK

Verkiezingen

De verkiezingen van de Stafhouder en de Leden van de Tuchtraad der Balie van Kortrijk voor het rechterlijk jaar 1948-1949 hebben plaats gehad.

Meester E. van den Berghe, uittredend Stafhouder was niet herkiesbaar als Stafhouder.

Meester M. Putman (senior) uittredend Lid van de Raad der Orde was niet herkiesbaar als Lid van de Raad der Orde.

Tot Stafhouder werd verkozen : Meester Maurice Dejaeghere.

Werden verkozen tot Leden van de Tuchtraad. Meesters E. Van den Berghe; uittredend Stafhouder; Gérard Kasiërs, Achille De Grijse, Michel Vandekerckhove, Karel Van Tijnghem en Joseph Vanderersch.

MEDEDELINGEN

CONGRES VAN DE INTERNATIONAL LAW ASSOCIATION TE BRUSSEL

Het congres van de te Brussel in 1873 opgerichte International Law Association (Association pour la réforme et la codification du droit des gens), heeft van 30 Augustus tot 4 September, onder voorname belangstelling, in de hoofdstad van ons land plaats gevonden. Haar vijf en zeventigjarig bestaan werd ter dezer gelegenheid plechtig herdacht.

Buiten de toespraken van de voorzitter der Belgische afdeling, Mr. Devèze, en van de minister van Justitie, Mr. Struye, bij de opening van het congres, werden in het bijzonder door de heer L. Dor, hoofd van de Franse afvaardiging, en door Goodhart, hoogleraar te Oxford, de geschiedenis van de vereniging en het door haar tot stand gebrachte werk in herinnering gebracht.

Over de werkzaamheden der verschillende commissies zal later in ons blad een uitvoerige mededeling verschijnen.

Ter ere van de congresleden werd op 30 Augustus door de minister van Justitie en door de burgemeester van Brussel een receptie gegeven. Op 1 September werden zij door de burgemeester van Antwerpen ontvangen, waarna een bezoek werd gebracht aan de haven, de kathedraal en het Rubenshuis.

A. S.

EEN AFDELING VAN DE ASSOCIATION HENRI CAPITANT IN NEDERLAND

In het Nederlands Juristenblad van 14 Augustus jl. (afl. 28) lezen wij, dat na de vergaderingen te 's Gravenhage en Leiden van de Association Henri Capitant pour la culture juridique française, gehouden op 11 en 12 Mei jl., besloten werd in Nederland een afdeling van deze vereniging op te richten.

Daartoe heeft zich een oprichtingscomité gevormd, waarin zitting hebben Mr. Dr J. Donner, jhr Mr. E. C. N. van Doorn; Prof. Mr. P. J. A. Losecaat Vermeer, Mr. J. E. v. d. Meulen en Prof. Mr. E. M. Meyers. Als secretaris treedt op Mr. J. A. M. Leistikow.

TAAK DER BENELUX - COMMISSIE TOT EENMAKING VAN HET RECHT

In het Augustusnummer van « Benelux », het officieel orgaan van het « Comité voor Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Samenwerking », is een bijdrage opgenomen van Dr J. Vander Gucht, secretaris van de Beneluxcommissie tot eenmaking van het recht, over de taak dezer commissie. Deze bijdrage, die in de eerste plaats bedoeld is om het grote publiek in te lichten over de noodzakelijkheid ener rechtstoemadering tussen onze drie landen en over de taak van de 17 April 1948 opgerichte commissie — zij geeft de samenstelling harer leden alsmede belangrijke uittreksels uit de redevoeringen der drie justitieministers, en haar voorzitter uitgesproken ter gelegenheid van de installatie op 17 April 1948 — bevat enkele interessante gegevens omtrent de onderwerpen, die aan de Commissie ter studie werden opgedragen.

In verband daarmee schrijft Dr Vander Gucht het volgende :

« Na de zeer merkwaardige vergadering van de

Nederlandse Juristenvereniging van 28 Juni 1947, waarbij het vraagstuk van het Internationaal Privaatrecht werd besproken, kwam in Nederland een wetsontwerp tot stand, dat het werk is van Prof. E. M. Meyers, hoogleraar te Leiden.

Dat Nederlands wetsontwerp nu werd ter kennis gebracht van de heer Paul Struye, minister van Justitie van België, die er onmiddellijk het belang van inzag en zich in betrekking stelde met zijn collega's van Maarseveen en Schaus. Na gemeen overleg werd beslist opdracht te geven aan de Commissie om, op grond van dit wetsontwerp een eenvormige regeling tot stand te brengen.

Het tweede onderwerp, dat aan de Commissie ter studie werd opgedragen is de extraditie of de uitlevering van vreemdelingen. In deze na-oorlogse periode is dit een belangwekkend probleem. Het aantal vreemdelingen in België is bijna verdubbeld.

Ieder, die met dit vraagstuk enigszins vertrouwd is, weet dat onze wetgeving op dit stuk uiterst verouderd is. Deze wetgeving paste misschien wel in de 19e eeuw maar zij schiet thans volkomen tekort.

Degenen, die het extraditierecht en de daarmee samenhangende vraagstukken in de praktijk hebben zien werken, zijn het volkomen eens om te verklaren, dat een veel soepelere en vooral veel snellere regeling dient ontworpen. Een dergelijke regeling in de drie betrokken landen zal met vreugde begroet worden.

Een derde onderwerp is het vraagstuk van het verkeer. Het druk verkeer tussen de drie landen dat tengevolge van de komende economische unie steeds zal aangroeien, noopt dringend tot een uniform stelsel n.l. op het gebied van de verplichte verzekering in verband met verkeersongevallen.

Op sociaal gebied werden reeds informaties uitgewisseld in zake het arbeidscontract en het dienstcontract. »

Het besluit van de bijdrage van Dr Vander Gucht luidt aldus :

« Men mag dus zeggen, dat pas enkele maanden na haar stichting de Commissie reeds zeer bedrijvig is. Nog talrijke problemen zullen moeten onderzocht worden en n.l. die welke verband houden met de tegenwoordige en toekomstige economische verhoudingen tussen de drie landen in het kader van de economische unie. In dit verband moet men o.m. de aandacht vestigen op onderwerpen van het recht, die het bedrijfsleven in de ruimste zin van het woord interesseren : het verbintenissenrecht, het wisselrecht, het vennootschappenrecht, het recht op industriële eigendom, het verzekeringsrecht, het zeerecht, het transportrecht, het luchtrecht, het octrooirecht of brevettenrecht, het arbeidsrecht. »

D. W.

HET 75-JARIG BESTAAN VAN HET INSTITUT DE DROIT INTERNATIONAL

In 1873 werd op initiatief van Rolin een « Institut de droit international » opgericht, waarvan de eerste conferentie dat jaar te Gent werd gehouden. Sedertdien werden 43 bijeenkomsten belegd.

Dit 75-jarig bestaan werd in een van 27 Juli tot 31 Juli jl. gehouden congres te Brussel en te Gent herdacht.

De huidige voorzitter van het Instituut is Prof. Charles de Visscher.

HET CONGRES VAN DE INTERNATIONAL BAR ASSOCIATION TE DEN HAAG

Van 16 tot en met 21 Augustus jl. werd te den Haag het tweede congres van de International Bar Association (I.B.A.) gehouden.

Enkele honderden juristen van 53 landen namen aan dit congres deel, waarop talrijke resulties, vooral in verband met vraagstukken van internationaal publiek recht werden getroffen. Het is niet doenlijk en ook niet de plaats in dit blad om een beknopt verslag van de talrijke lezingen en de teksten van de verschillende resoluties te geven. De vraag kan hier echter wel gesteld worden of andere reeds bestaande internationale organisaties, niet reeds de taak vervullen, die de Amerikaanse juristen thans menen ter harte te moeten nemen.

D. K.

JAARVERGADERING VAN DE NEDERLANDSE JURISTENVERENIGING TE GRONINGEN

Op 25 en 26 Juni jl. werd te Groningen de 74e jaarvergadering van de Nederlandse Juristenvereniging gehouden, waarop ook de Bond van Vlaamse rechtsgeleerden vertegenwoordigd was.

Zoals reeds vroeger in ons blad werd medegedeeld waren twee onderwerpen aan de orde gesteld. Het is wel interessant hier de uitslag van de stemmingen mede te delen.

Het eerste onderwerp : « Is het wenselijk onze burgerlijke wetgeving aan te vullen met bepalingen omtrent "standaardcontracten", en zo ja, naar welke beginselen » werd ingeleid door Mrs Zeylemaker en Jansma. De stemming over de vraagpunten leverde het volgende resultaat op :

1. Is bij de bestaande wettelijke bepalingen een voor alle betrokkenen bevredigend gebruik van standaardcontracten verzekerd? Niet in stemming gebracht.

2. Is het gewenst, dat de wet algemene regelen bevat betreffende standaardcontracten :

a) geformuleerd na twee- of meerzijdig overleg van belanghebbende? Neen : alg. st.

b) « eenzijdig » opgesteld? Neen. 7 st. Ja.

3. Is het gewenst, dat alle « eenzijdig » opgestelde standaardcontracten de goedkeuring behoeven ener overheidsinstantie? Neen : alg. st.

4. Is het gewenst, dat de wet bepaalt, ten aanzien van « eenzijdig » opgestelde standaardcontracten?

a) dat zij in geval van twijfel in het voordeel moeten worden uitgelegd van de andere zijde? Neen : alg. st.

b) dat zij ten aanzien van bepaalde punten slechts verbindend zijn na schriftelijke goedkeuring van die zijde? Neen - 10 st. Ja.

c) Dat de domiciliekeuze beperkt zal zijn? Ja. Grote meerderheid.

5. Moet een bijzondere regeling in de wet worden opgenomen, die nietigverklaring van « eenzijdig » opgestelde standaardcontracten op grond van onvrijheid van een der partijen bij de totstandkoming van de overeenkomst mogelijk maakt? Neen. Acht st. Ja.

6. Is het gewenst, dat de bepalingen van levensverzekeringspolissen onderworpen worden aan de goedkeuring der Verzekeringskamer of een dergelijke instantie? Neen. Ja, 46 st.

7. Is het gewenst, dat de wetgever voorschrijft dat bepaalde groepen van standaardcontracten met een duidelijk lettertype en zekere essentiële bepalingen daarin met een groter lettertype gedrukt worden? Neen. Kleine meerderheid.

8. Is het gewenst, dat de rekening-courant-voorwaarde van credietbanken worden onderworpen aan de goedkeuring van de Nederlandse Bank of een dergelijke instantie? Neen. - 12 st. Ja.

9. Is het gewenst, dat hypotheekvoorwaarden aan de goedkeuring ener overheidsinstantie worden onderworpen? Neen. - 13 st. Ja.

10. Moet in de wet een regeling worden opgenomen, die een objectieve uitlegging van standaardcontracten voorschrijft? Neen : alg. st.

11. Is het gewenst beroep in cassatie mogelijk te maken wegens onjuiste uitlegging?

a) van alle standaardcontracten? Ja : geringe meerderheid.

b) van standaardcontracten voorkomende op een van overheidswege op te maken lijst? Vervalt.

Voor het tweede onderwerp : « Behoeft de huidige regeling van de verbeurdverklaring en van de nietigheid herziening, en zo ja, naar welke beginselen? » traden Mrs Bakoven en Van Rijn van Alkemade als praeadviseurs op. De uitslag van de stemming over de daarmede in verband staande vraagpunten was de volgende :

1. Behoort de verbeurdverklaring als straf in ons Wetboek van Strafrecht te worden gehandhaafd? Ja. 3 st. neen.

a) Zo ja, is daarnaast behoefte aan een verbeurdverklaring als maatregel? Neen. 11 st. Ja.

b) Zo neen, moet zij dan alleen als maatregel worden opgenomen? Vervalt.

2. Moet vernietiging of onbruikbaarmaking van voorwerpen afzonderlijk wettelijk geregeld blijven? Ja. Zo ja.

a) Op bevel van de rechter? Ja.

b) Krachtens beslissing van het O.M.? Vervalt.

3. Behoort de verbeurdverklaring mogelijk te zijn zonder oplegging van enige andere straf of maatregel? Ja.

4. Moeten de groepen van voorwerpen, die voor verbeurdverklaring vatbaar zijn worden uitgebreid? Ja.

5. Dient ook opgelegd te kunnen worden de verbeurte van een bepaald bedrag ter ontneming van door het begaan van een strafbaar feit behaald voordeel? Ja.

6. Behoort verbeurdverklaring zich in beginsel ook uit strekken tot voorwerpen, die de veroordeelde niet toebehoren? Ja.

7. a) Moet de tot verbeurdverklaring veroordeelde ook kunnen worden verplicht tot schadeloosstelling van de eigenaar en andere zakelijk gerechtigden? Ja.

b) Moet aan deze een rechtsmiddel tegen de verbeurdverklaring worden toegekend. Ja. 1 st. tegen.

8. Behoort de verbeurdverklaring in beginsel ook bij niet opzettelijke misdrijven en overtredingen zonder bijzondere wettelijke machtiging mogelijk te zijn? Ja.

9. Behoort de verbeurdverklaring uitsluitend facultatief te worden gesteld? Ja.

10. Moet bij de tenuitvoerlegging der verbeurdverklaring van niet in beslag genomen voorwerpen de vrije keuze van de veroordeelde worden vervangen door inbeslagneming alsnog? Ja. 1 stem tegen.

11. Moet de rechter, indien de op te leggen straf de ontneming van de volle waarde van het verbeurdverklaarde voorwerp niet wettigt, kunnen bepalen, dat aan de door de verbeurdverklaring benadeelde een gedeeltelijke tegemoetkoming zal worden toegelaten? Ja. - 7 st. tegen.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad. Afl. 30 van 11 September 1948. — Mr. D. J. Veegens : Herziening van het Procesrecht. — Mr. W. F. Lichtenauer : De verjaringstermijnen van de Successiewet. — Mr. B. J. R. Bakker : Een opmerking over artikel 11 van de wet A. B. — Prof. Mr. J. V. Van Oven : Pitlo's boek over de 17e en 18e eeuwse notariaatsboeken. — Mr. J. Slijper : Aanmelding van oorlogsschade.

Weekblad voor Privaatrecht, Notarisambt en Registratie, n° 4050 4 September 1948. — Ligtvoet A. : Financieringsregeling woningbouw 1948. — A. Van Keulen : Belastingssstelsel en « Kollisions-normen » in Zwitserland. — Willemsen H. : Aftrek V.A.B. in successieaangiften. — Hoevers W. : Het wetsontwerp betreffende akten van overlijden.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"